

Dades generals

Nom de l'assignatura: Geografia Econòmica i Globalització

Codi de l'assignatura: 366886

Curs acadèmic: 2023-2024

Coordinació: Lluís Frago Clois

Departament: Departament de Geografia

Crèdits: 6

Programa únic: S

Hores estimades de dedicació

Hores totals 150

Activitats presencials i/o no presencials	60		
- Teoricopràctica	Presencial		36
- Pràctiques d'ordinadors	Presencial		6
- Sortida de camp	Presencial		12
- Seminari	Presencial		6
Treball tutelat/dirigit	40		
Aprenentatge autònom	50		

Competències que es desenvolupen

- Sostenibilitat: capacitat de fomentar l'anàlisi geogràfica crítica i la reflexió sistèmica per proposar respostes que permetin afrontar els reptes que planteja el canvi global en un marc de sostenibilitat i justícia social.
- Compromís ètic: adoptar una actitud crítica i autocrítica en l'anàlisi del territori i dels canvis que s'hi produeixen, respectant la professionalitat, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats dutes a terme.

Objectius d'aprenentatge

Referits a coneixements

- Explicar, utilitzant els conceptes clau de la disciplina, la realitat geogràfica com un sistema dinàmic

configurat per elements naturals, socials i històrics que s'interrelacionen a escala global, regional i local.

- Explicar les bases científiques del canvi global, descrivint els processos que origina i les implicacions ambientals, econòmiques, socioculturals i polítiques a múltiples escales.
- Analitzar el mapa global de producció, circulació, regulació i consum, considerant-ne els impactes, descrivint les respostes empreses des de l'escala regional i local per fer-hi front, identificant els desafiaments que planteja el disseny i l'adopció d'enfocaments productius i de consum més sostenibles i justos socialment.
- Saber descriure les diferències i vincles entre els conceptes *canvi global* i *globalització*.
- Saber identificar els fonaments de les fases d'expansió i crisi de l'actual globalització i analitzar les seves manifestacions com a processos de desenvolupament desigual a diferents escales.

Referits a habilitats, destreses

- Saber transmetre de manera efectiva la informació derivada de l'estudi de problemes geogràfics complexos associats al canvi global per mitjà de diferents estratègies i canals de comunicació, aprofitant els beneficis que proporcionen les tecnologies de la informació geogràfica (TIG) i les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

Blocs temàtics

1. La geografia econòmica: els plantejaments clàssics i els plantejaments renovats

- 1.1. L'objecte d'estudi de la geografia econòmica
- 1.2. Els diferents paradigmes de la geografia econòmica

2. Els sectors productius i el sistema econòmic

- 2.1. Una visió sistèmica
- 2.2. Els sistemes i els sectors productius
- 2.3. El consum i la seva rellevància

3. Els circuits de l'economia

- 3.1. Els tres circuits d'acumulació de capital
- 3.2. Els dos circuits de l'economia urbana
- 3.3. Les cadenes de valor globals
- 3.4. La logística i l'economia digital

4. Desenvolupament econòmic i territori

- 4.1. Desenvolupament, subdesenvolupament i nous imperialismes
- 4.2. Aglomeració i desenvolupament
- 4.3. La qüestió ambiental

5. Les múltiples crisis del capitalisme global

- 5.1. La crisi financera, el mercat immobiliari i el deute públic (2008-2012)
- 5.2. La crisi sanitària global (2020) i els seus efectes econòmics

5.3. La crisi energètica (2022) i la geoeconomia

5.4. Efectes econòmics de la crisi ambiental

6. Planificació, alternatives i utopia

Metodologia i activitats formatives

L'assignatura és eminentment teòrica i es basa en la presentació dels temes fonamentals per comprendre la problemàtica estudiada, intercalant exemples tant locals com internacionals. La presentació feta pel professorat es complementa amb seminaris al voltant de lectures fonamentals sobre la geografia econòmica. En cada seminari, un grup presenta la lectura i la resta de grups formulen preguntes seguint les indicacions que marca el professor en aquell moment o que s'han donat en sessions anteriors. Com a resultat de la lectura i el diàleg establert durant els seminaris es deriva un informe individual.

Es fan dues sortides de camp en què es practicarà l'exercici de l'observació per tal de construir informació geogràfica. En aquestes sortides es pretén entendre el territori des de la perspectiva explicada a classe. L'anàlisi, en primer lloc, de temes clàssics de la geografia econòmica com ara les teories de la localització, i, en segon lloc, de temes relacionats amb la crisi contemporània del capitalisme global, es durà a terme mitjançant pràctiques d'ordinador. El diàleg entre la teoria i la pràctica es concreta a partir de la realització de totes les pràctiques de l'assignatura.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges

Avaluació continuada:

- Pràctiques individuals relacionades amb les cinc lectures (30 %).
- Informe grupal pràctic relacionat amb els continguts impartits durant dos treballs de camp (20 %).
- Examen (50 %).

La reavaluació es durà a terme amb els mateixos criteris de l'avaluació única.

Avaluació única

La Facultat estableix els terminis per sol·licitar acollir-se a l'avaluació única. L'avaluació única consisteix en un examen final sobre tots els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura, tenint en compte el que s'ha explicat a classe i el que apareix al pla docent (100 % de la nota final).

Fons d'informació bàsica

Consulta de la disponibilitat al Cercabib

Llibre

Aalbers, Manuel B.. (2016). *The Financialisation of Housing: A Political Economy Approach*. Londres-Nueva York, Routledge.

Aoyama, Yuko., Murphy, James T.. i Hanson, Susan (2011). *Key concepts in economic Geography*. Londres, Sage.

- Arboleda, Martin. (2020). *Planetary Mine: Territories of Extraction Under Late Capitalism*. Nueva York, Verso.
- Bryson, John. et al. (1999) (eds.). *The Economic Geography Reader*. New York, Wiley.
- Castells, Manuel (1997). *L'era de la informació*. Vol. I. La societat xarxa. Barcelona, UOC.
- MacKinnon, Danny et al. (2017). *An Introduction to Economic Geography. Globalisation, Uneven Development and Place*. Londres, Routledge.
- Santos, Milton (2022 [2001]).- *Por Otra Globalización: del Pensamiento Unico a la Conciencia Universal*. Buenos Aires, CLACSO.
- Coe, Neil M. I Yeung, Henry Way-chung (2019). "Global production networks: mapping recent conceptual developments". *Journal of Economic Geography*, nº 19, pp. 775-801.
- Harvey, David. (2004 [2003]). *El nuevo imperialismo*. Madrid, Akal.
- Frago, Lluís. (Cord.) (2023). *Ciudad, comercio y consumo en la era de la postglobalización*. Barcelona, Edicions UB.
- Harvey, David. (1985). *The urbanization of capital: studies in the history and theory of capitalist urbanization*. Oxford: Blackwell.
- Lapavistas, Costas. (2016). *Beneficios sin producción. Cómo nos explotan las finanzas*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- MacGillis, Alec. (2022[2021]). *A l'ombra d'amazon. Una història del nostre futur*. Barcelona, Edicions del Periscopi.
- Mahnkopf, Birgit. (2019). "Geopolítica en el Capitaloceno". *Papeles de Relaciones Ecosociales y Cambio Global*, nº 146, pp. 35-45.
- Martín Roda, Eva Martín (2021). *Geopolítica de los recursos energéticos*. Madrid: Síntesis.
- Méndez, Ricardo. (2023). *Tiempos críticos para el capitalismo global. Una perspectiva geoeconómica*. Madrid, Editorail Revives.
- Méndez, Ricardo. (1996). *Geografía económica. La lógica espacial del capitalismo global*. Barcelona: Ariel.
- Piketty, Thomas. (2014[2013]). *El capital al siglo XXI*. Barcelona, La Magrana.
- Saito, K. (2022[2022]). *Una nova manera de viure. El capital a l'era de l'antropocè*. Manresa, Tigre de Paper.
- Stiglitz, Joseph E. (2020). *Capitalismo progresista. La respuesta a la era del malestar*. Madrid: Taurus
- Taylor, Peter .J. (1994). *Geografía política. Economía mundo, estado-nación y localidad*. Madrid: Trama Editorial.
- Wallerstein. Immanuel Maurice. (2015). *¿Tiene futuro el capitalismo? Mèxic, Siglo XXI*.